

52^e Jaargang

Dinsdag 2 mei 2017

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

VERDIEPT GELOOF

“Nu weet ik dat gij een man Gods zijt” (1 Kon. 17:24a)

Dat wist ze eerder ook al: Elia was een man Gods. Hij had er voor gezorgd dat er meel en olie genoeg was voor hen. Elke dag beleefde zij het wonder dat de voorraad constant op peil bleef.

Maar daarna was er een ongedacht einde gekomen aan haar geloofsvreugde.

Haar zoon stierf en ze bracht dat onmiddellijk in verband met het feit dat Elia bij haar verbleef. “Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? Zijt gij bij mij ingekomen om mijn ongerechtigheid in gedachtenis te brengen en om mijn zoon te doden?”

Met een man Gods die voorziet in al onze behoeften valt goed te leven. Maar nu leek deze man Gods ineens een tegenstander en daar had zij nooit op gerekend. Zij was er vast van overtuigd dat zijn komst ook te maken had met haar ongerechtigheid. Het gaat ons goed zolang God ons geeft wat we nodig hebben, maar het wordt anders als we door de Heere ontdekt worden aan onze verborgen schuld.

Blijkbaar leefde er in haar hart een herinnering aan een zonde in het verleden. Het sterven van haar zoon moest wel te maken hebben met die schuld. Dat schuldbesef sluimerde misschien jarenlang in haar hart, maar nu was het levensgroot openbaar gekomen. Die schuld was haar getoond door God en Zijn dienaar Elia.

Er zijn stellig veel mensen, ook onder onze lezers, die dat herkennen. Het vage gevoel, dat er in ons leven allerlei dingen mis gegaan zijn. We zijn allemaal zondaars, maar hier gaat het nu over speciale zonden, die ons blijven kwellen. Dat kan uitgroeien tot een kwelend schuldgevoel.

Hoe komen we daar nu van af?

Bij deze vrouw wordt een vaag gevoel plotseling tot een levend besef van haar zonden. Dat komt door die man Gods. Door de wet is de kennis der zonde. Nu is haar nood ernstig toegenomen en weet zij er geen raad mee. Bovendien was haar zoon dood. Wat een grote moeite voor deze arme weduwe. Nu was ze alles kwijt en God, Die haar eerst zo gezegend had, is nu haar Tegenstander geworden.

Er gaan echter twee dingen gebeuren. Eerst wordt haar zoon weer levend door het toedoen van de profeet. Dat was een groot wonder en een even grote vreugde voor deze vrouw. Haar zoon was het enige dat zij had. De man Gods had leven in de dood gebracht. Wie denkt dan niet aan de Heere Jezus, Die de dood heeft verslonden tot overwinning. Daarin blijkt wel duidelijk dat Hij de Man Gods is. Zonde en dood zijn door Hem teniet

gedaan. Elia is hier een type van de komende en beloofde Zaligmaker. In de opstanding van Christus blijkt dat God niet alleen kan doden, maar ook dat Hij levend maakt. Dat is een vol en heerlijk Evangelie.

Nu was alles weer goed! Toch was er nog meer gebeurd! Niet alleen haar zoon was weer levend, maar haar kwelende schuld was ook verdwenen. Nu het oordeel in haar leven was opgeheven, kon en mocht zij weten dat de Heere niet meer toornde noch op haar schelden zou. Hier mag deze weduwe leren dat in de overwinning van de dood door deze man Gods ook haar schuld nu niet langer bestond. Ze roept uit: Nu weet ik dat ge een man Gods zijt!

Dat weet ze nu dieper dan tevoren. Toen had hij ervoor gezorgd dat ze brood kreeg, maar nu heeft hij haar verlost van haar schuld. Deze kwelt haar nu niet langer.

Dit nu is ook voor u van belang. Het gaat er om dat u Christus leert kennen als de Borg Die verlost van de zonde. Het is rijk als Hij ons voorthelpt op de levensweg en voorziet in alle aardse gaven, maar het is rijker als we weten dat Hij dood en zonde overwon.

Deze weduwe wist het. Ze had dat geleerd in een smartelijke weg. Als u worstelt met uw levensschuld, wijst deze vrouw u de weg naar de Man Gods. U meent misschien dat Hij slechts toorn en oordeel predikt. Maar Hij brengt leven en dit leven wil Hij ook u geven. En ook als we soms wakker liggen van wat er mis ging in ons leven, wil deze Man Gods u verlossen van een knagend geweten. Als Hij verschijnt lijkt de schuld toe te nemen, maar het loopt uit op Zijn overweldigende levenskracht. Want Hij is overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking. Wat een zegen als het zo Pasen voor ons is geworden.

Looft Hem Die u, al wat gij hebt misdreven, hoeveel het zij, genadig wil vergeven!

P. Roos

Mea culpa, mea Maxima culpa

Voor alle duidelijkheid: deze woorden hebben niets te maken met onze geachte koningin Maxima. Het is een Latijnse uitdrukking die betekent: 'Door mijn schuld, door mijn grote schuld' De uitdrukking komt oorspronkelijk uit een oud Rooms gebed, genaamd Confiteor, waarin de zonden aan God worden beleden. Het is een element dat in de Bijbel veel voorkomt en dat onmisbaar is in de waarachtige bekering. De vraag is: wanneer komt een zondaar er toe om oprecht zijn of haar zonde te belijden? We kunnen daar iets van leren uit de geschiedenis van Jozef.

Jozef behandelde zijn broers hard en streng. Daar had hij een bedoeling mee. Hij wilde hen op hun plaats brengen. Zij hadden zich namelijk beter voorgedaan dan ze waren. 'Wij zijn vroom', zo hadden ze tegen hem gezegd. Maar Jozef wist wel beter. En hij wilde bereiken dat zij zichzelf zouden gaan zien, zoals Jozef hen zag. Dat kon hij zelf ook niet bewerken. Hij kon zijn broers wel in de gevangenis brengen, maar hij kon ze niet in de schuld brengen. Dat deed God. Ze hebben moeilijke dagen in de gevangenis gehad. Zouden ze er ooit nog uitkomen? Zouden ze hun vrouwen en kinderen en hun oude vader ooit nog terugzien? Hoe zouden die de hongersnood moeten overleven als zij niet terugkwamen? Duizend zorgen en duizend doden kwelden hun angstvallige hart.

Maar toen kwam er verandering. Ze klaagden niet meer over hun toestand, maar ze gingen schuld belijden. En hoe ging dat? Ze werden uit de gevangenis gehaald. En toen bleek dat de onderkoning hun dood niet zocht. Hij had zijn eisen bijgesteld. Eerst mocht er maar één naar Kanaän terug en moest de rest in Egypte blijven, nu was het precies andersom. En als ze Benjamin zouden meenemen, dan zou die ene gevangen broer ook nog vrijgelaten worden. Alles kon toch nog goed komen.

En dat maakte dat hun geweten ging spreken. Ze zagen ineens hun arme broer weer voor zich, die ze zo wreed

hadden behandeld. Zij hadden hem geen genade betoond. En nu werd hen wel uitkomst geboden. Zij werden barmhartiger behandeld dan dat ze verdienden. En toen brak er vanbinnen iets bij hen en ze kwamen tot schuldbelijdenis. Na zoveel jaren. Wat ze al die tijd hebben verzwegen, wat ze hebben willen vergeten, dat komt er nu uit. Die harde korst over die etterbuil werd geopend en het vuil kwam eruit. Zonde werd zonde en schuld werd schuld. Ze verontschuldigten zich niet meer, ze verdedigen zich niet meer, maar hun geweten ging open. In gedachten zaten ze weer in Dothan en ze hoorden het gejammer van Jozef weer.

Toen ze de gevangenis uit werden gehaald, dachten ze dat het met hen gedaan was. Maar in plaats daarvan kwam er hoop. De onderkoning stelde hen vrijheid en voedsel in het vooruitzicht. Hij gaf hen de belofte van het leven. En door deze barmhartigheid brak er iets en beleden ze schuld.

Wat een mooi voorbeeld van het geestelijke leven, jonge mensen. Ik hoop dat je het kennen mag. De gevangenis van zonde en schuld; de banden van de dood; de benauwdheid en de droefenissen. En dat er uit het Evangelie dan een lichtstraaltje die duisternis binnendringt. Dat er een deur van hoop wordt geopend in het dal van Achor (Hosea 2:14). Als je de mogelijkheid ziet die er bij God is. Dan breekt er iets vanbinnen.

Je hebt gevreesd dat je zou moeten omkomen. Je zag geen mogelijkheid om tot genade te komen. Gods eis was: *Betaal Mij wat je schuldig bent*. En je hebt geen geld en je kunt die 'prijs der ziele, dat rantsoen aan God in tijd noch eeuwigheid voldoen' (psalm 49). Maar als er dan zo'n heerlijke belofte van God gaat spreken: *Komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk* (Jesaja 55).

Wat is dat dan een wonder! Als je gaat zien dat je altijd achter je dood hebt aangehold. En dat je dan te maken krijgt met een God die daar geen lust in heeft! Dan wordt je pas echt zondaar voor God en dan ga je buigen onder God. Verbroken door Zijn verdraagzaamheid en lankmoedigheid, zegt Paulus. Want het is de goedertierenheid Gods die je tot bekering leidt (Romeinen 2:4).

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

*Genesis 42:21
Toen zeiden zij de een tot den ander:
Voorwaar, wij zijn
schuldig aan onzen
broeder, wiens
benauwdheid der
ziele wij zagen,
toen hij ons om
genade bad; maar
wij hoorden niet!
daarom komt deze
benauwdheid over
ons.*

Een prettig of fijn, gezellig weekend. Die wens is algemeen geworden. Nu is het niet verkeerd elkaar veel goeds toe te wensen. Het is naar de Schriften. In Ruth 2 lezen we hoe de verhouding was tussen Boaz en de maaiers en wederzijds. Maar nu de aanduiding weekend. In het woordenboek van Van Dale staat: weekend zijn de laatste dagen van de week. Van vrijdagavond tot zondagavond.

Nu gebruiken reformatorische mensen ook die aanduiding met een aanvulling. Men heeft de zegswijze overgenomen van de seculiere wereld. Er glijdt wat over. Er burgert wat in. Er wordt wat een vanzelfsheid. Het gaat zelfs van ouder op kind. Laat niet opgemerkt worden: het is weer tegen. Maar waarom tegen. Omdat de week niet begint met de maandag. Zoals dat ook op kalenders te zien is met vermelding erbij de hoeveelste week het is. Gods Woord spreekt van de eerste dag van de week. Matth. 28:1. Marcus 16:2 en 9. Lukas 24:1 en 13. Joh. 20: 1,19 en 26. We behoren de verschijningen en het onderwijs van Jezus erbij te betrekken. De aan- of opmerking is niet overdreven. Ze is naar de Schriften en wat staat er niet beschreven van de eerste dag van de week. Jezus' opstanding en het gevolg, de vrucht daarvan. Het is voluit naar de Schriften wanneer we belijden dat de eerste dag van de week is geheiligd door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Het is opvallend, dat de discipel Johannes de opgestane Jezus op de eerste dag van de week heeft ontmoet en later op de dag des Heeren op het eiland Patmos. Vanaf de tijd van de apostelen is de eerste dag van de week gezien en gehouden als de dag des Heeren. Hand. 20:7 en 1 Cor. 16:2 hebben ons veel te zeggen. Is de zondag voor ons de roem der dagen en dat niet alleen op de Paasherdenking. In zondag 17 gaat het over de opstanding van Christus en dat naar aanleiding van wat in artikel 5 van de Apostolische geloofsbelijdenis beleden wordt. Ten derden

Het Apostolicum (27)

dage weder opgestaan van de doden. Het feit van de opstanding is zeker. Het is zelfs een centraal heilsfeit. Vandaar dat Paulus in 1 Corinthe 15 dit duidelijk, fundamenteel en verstrekkend belijdt. Uitgaande van de werkelijkheid en de zekerheid van de opstanding van Christus wordt ingegaan ophet nut van de opstanding. De eerste vrucht is de overwinning van de dood. Onoverwinbaar is de dood. Geen enkel middel of enige uitvinding kan de macht, de kracht van de dood breken. Wie leeft erbij, wie gelooft erin. De opmerking dat de dood bij het leven hoort is algemeen aanvaard. Het accent valt op het leven. De zelfbeschikking over het leven en de zelfbepaling omtrent het doodsuur wordt gezien en aanvaard als het autonome van de mens. Wie leeft bij de Schrift gelooft dat zonde en dood bij elkaar horen. Er is heilige vreze en eerbied voor de dood. De dood is de koning der verschrikking. De dood is de laatste vijand (1 Cor. 15:26). Wie God vreest weet dit en is daar mee bezig. De tijdelijke vijand is de laatste vijand, maar die vijand heeft macht en kracht. Jezelf daarvan te verlossen is uitgesloten. Een gelovige wil niet aan boord van veerman IJdele Hoop. Sterven is God ontmoeten. De levensvraag is niet onbekend: Mijn ziel doorziet toch uw lot, hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God. Gode zij dank, naast levensgenade geeft de Heere ook stervengenade. De Heere geeft te verstaan en te erkennen wat Paulus zegt: De prikkel nu des doods is de zonde en de kracht der zonde is de wet. Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus (1 Cor. 15:56 en 57). In de kanttkening staat: Gods overwinning is de verlossing van alle vijanden. De Heere Jezus Christus heeft de overwinning teweeggebracht, niet voor Zichzelf, maar voor ons als Hij door Zijn dood volkomen voor de zonde naar de eis van de wet betaald heeft en door de kracht van Zijn opstanding onze zielen wederbaart en onze lichamen ten uiterste dage zal opwekken in heerlijkheid. In de kanttkening staan zaken ontleend aan de Schrift. Zaken die gekend en gewerkt worden. Laten we er niet overheen lezen of gaan. Er kunnen zogenaamde geloofsconclusies getrokken worden. Het accent kan gelegd worden op geloven of zich

toe-eigenen. Het laatste 'zich toe-eigenen' is een bekende uitdrukking. In kerkbladen kun je soms lezen als het gaat over een lid van de gemeente: Hij of zij kon dit of dat zich niet toe-eigenen. Het accent kan zo vallen op de daad van de mens. Het niet kunnen wordt ook toegeschreven aan karakter, opvoeding of vriendenkring. Nu kan de menselijke factor meespreken. Er dient echter gewezen te worden op het werk van de Heilige Geest. Het toe-eigenende werk van de Heilige Geest en wat dit uitwerkt in het leven. De Schrift wijst daarop. Van belang is voor een predikant en zijn leden te leren hoe mensen als een herder te leiden. Het pastoraat is van betekenis en van groot belang. Als het goed ligt bij een predikant, dringt dit om in de gemeente te luisteren, te vragen en te leiden. Naast de verkondiging van het Woord op de zondag is het pastoraat van grote betekenis. Een wonder dat de Heere het wil gebruiken. Het herder- zijn is in onze tijd zeer belangrijk. Jongeren en ouderen kunnen een luisterend oor en een meelevende houding zoeken. We zijn als herder niet klaar, hoe rijk het ook is, met het lezen van een hoofdstuk of het noemen van een tekst. Naar de gedachte van de herder moet het passend zijn op het gesprek of op iemands houding. Trefend, onderwijzend, is wat Paulus in het afscheidsuur sprak tot de ouderlingen van de gemeente te Efeze. Gij weet hoe ik de ganse tijd bij u geweest ben. Niets heb ik achtergehouden van hetgeen nuttig was dat ik u niet zou verkondigd en u geleerd hebben in het openbaar en bij de huizen betuigende beiden Joden en Grieken de bekering tot God en het geloof in onze Heere Jezus Christus. (Hand. 20:19-21). Opvallend is ook dat in het bevestigingsformulier van dienaren van het Goddelijke Woord daarop gewezen wordt. Dit formulier is niet eigentijds, maar staat boventijds. Dus dit geldt ook anno 2017. Leven wij als dienaren bij de inhoud van dit formulier?

M.C. Tanis

Johannes 21:15
‘Simon, Jona’s zoon, hebt gij Mij liever dan dezen?
Hij zeide tot Hem: Ja, Heere, Gij weet dat ik U liefheb.’

Het is soms niet zo eenvoudig om uit het hart te laten komen wat erin zit. In Spreuken 20:5 staat: ‘De raad in het hart eens mans is als diepe wateren; maar een man van verstand zal die uithalen.’ Zo heeft Jozef, die onderkoning van Egypte was geworden, uit het hart van zijn broers gehaald wat erin zat. Jozef wist aan de weet te komen hoe de houding van zijn broers was tegenover Benjamin. Jozef legde de beker in de zak van Benjamin. Zo kwam hij erachter dat hun houding anders was geworden. De opgestane Levensvorst wist uit de harten van de Emmaüsgangers te halen wat erin zat. Op diezelfde manier heeft Christus gehandeld met Petrus. Petrus had de Heere verloochend. De Heere wil dat Petrus in het openbaar belijdenis doet van zijn zonde en berouw toont. In Johannes 21 verschijnt de opgestane Levensvorst aan zeven discipelen. De Heere gaat een vraag aan Petrus stellen. Petrus was van nature een kind des toorns, een kind van de duivel. Maar de Heere had hem bekeerd. Jezus sprak tot hem: Volg Mij en Ik zal u een visser van mensen maken. Daarop verliet hij zijn netten, en volgde Jezus. Maar Petrus had een grote zonde begaan, die zo rood was als scharlaken. Hij had zijn lieve Zaligmaker verloochend. Hij had er tranen over gestort, maar hij was nog niet hersteld in het ambt. Simon had eerder de naam Petrus ontvangen. Nu wordt hij echter Simon genoemd. Dat deed de Heere omdat Petrus hem tot driemaal toe verloochend had. De Heere laat daarin doorklinken dat Petrus het waard is onder censuur geplaatst te worden. Ook doet de Heere dit om Petrus nederig te maken. Zo wordt Petrus er aan herinnerd wie hij was voordat Jezus hem riep. De Heere noemt hem: ‘Simon, Jona’s zoon.’ De Heere vraagt aan Simon of hij Hem liefheeft. De Zaligmaker wil weten of er liefde in zijn hart is. De opgestane Levensvorst vraagt of Simon hem liever heeft dan de andere zes discipelen. Petrus had zijn vader en moeder verlaten om Jezus te volgen. Daaruit blijkt dat hij de Zaligmaker liever had dan zijn ouders. Christus vraagt aan Simon of al zijn begeerte en verlangen zich naar Hem uitstrekt. Kunt u zonder Mij leven, kunt u het zonder Mij stellen? De vraag aan Simon is ook of hij geniet van de tegenwoordigheid van Christus. Ook klinkt in de vraag van Jezus door of Simon verdriet heeft van de driefoudige verloochening. Daarnaast vraagt de opgestane Levensvorst of Simon in alles Hem wil gehoorzamen. Tenslotte klinkt er ook in door of Simon echt alles voor Christus over heeft. De Zaligmaker dringt aan op een antwoord. De vraag is: Brandt uw liefde nog of is het vuur van de liefde uitgeblust. Klinkt in de vraag ook niet door of Simon soms ook een duivel is? De Zaligmaker vraagt niet alleen of Simon Hem liefheeft, maar Hij vraagt of Hij hem meer dan de andere discipelen liefheeft. De andere discipelen hadden niet misdaan wat Simon misdaan had. Wel hadden zij Jezus

verlaten. Waarom stelt de opgestane Levensvorst aan Simon persoonlijk de vraag of hij meer liefde heeft dan de andere discipelen? Omdat Jezus uit het hart van Simon wil halen wat erin leeft. Simon had in het verleden de indruk gewekt dat hij een bijzonder grote liefde tot Jezus had. Hij had als eerste gezegd dat hij wel voor de Zaligmaker zou willen sterven. De vraag van de Heere Jezus aan Simon kwam na het middagmaal. Op de vraag van de opgestane Levensvorst gaat Petrus antwoord geven. Petrus antwoordt: U weet dat ik U liefheb. Een eenvoudig antwoord. Hij kende het wonder van de wedergeboorte en had Jezus lief. Hij had zijn zonde hartelijk beweend. Petrus antwoordt ook: Heere, U weet alle dingen. Met deze woorden belijdt Petrus de alwetendheid van de Zaligmaker. Petrus zegt met deze woorden ook dat hij zichzelf moet wantrouwen en zichzelf wel kan bedriegen, maar dat de Heere precies weet hoe het is gesteld in zijn hart. Petrus belijdt ook dat de Heere weet hoe de duivel hem heeft aangevallen. Petrus zegt niet dat hij de Heere Jezus meer liefheeft dan de andere discipelen. Petrus had geleerd niet hoogmoedig te zijn, maar bescheiden te zijn. Zegt u misschien dat u niet zo zwaar gezondigd hebt als Simon had gedaan? Zegt u dat u geen hater van God bent? Van nature bent u wel een vijand van God. Als u in dezelfde omstandigheden zou komen te verkeren als waarin Petrus terecht kwam, zou u het er beter afgebracht hebben? Hebt u de wereld lief? De vraag wordt ook aan ons gesteld of wij de Heere liefhebben. Zou u durven zeggen: Ja Heere, U weet dat ik U liefheb? Wat voor bewijzen kunt u geven van die liefde? Wilt u liever alles missen als u de Heere maar mag genieten? Zou u liever een balling zijn, zou u liever uw bezit en uw leven missen, dan Jezus te missen? Gaat de gemeenschap met de Heere u boven alles? Kinderen van God, onderzoek uzelf. Zou u kwijnen en mager worden als de Heere Zijn aangezicht zou verbergen? Het is genade te belijden dat de Heere alles weet, dat Hij ook weet dat u Hem liefhebt. Maar zeg nooit dat u de Heere meer liefhebt dan anderen. Het was de Heere aangenaam dat Petrus bescheiden was in zijn antwoord. Het was een zachte vorm van censuur dat de naam ‘Petrus’ werd ingetrokken. Petrus werd hersteld in de bediening. “Want Jezus zei: ‘Weid nu weer Mijn lammeren.’ Ik stel u weer tot een apostel. En als u de Heere zo hartelijk liefhebt, blijft in Zijn liefde, kinderen van God, en niets zal u van Zijn liefde scheiden: duivel noch wereld, want Hij heeft hen lief met een eeuwige liefde. Amen.”

A. van Heteren

ISLAM EN MOSLIMS

Omdat het vluchtelingenvraagstuk misschien wel het grootste probleem is van onze tijd, wijd ik nog een artikel aan het reeds besproken boekje van Ds. Sonneveld. Daarin wil ik in grote lijnen aansluiting zoeken bij wat hij heeft geschreven.

Enige tijd geleden heb ik in deze rubriek aandacht besteed aan het optreden van Olaf Latzel, predikant in Bremen. In zijn stad ontstond grote opschudding, toen hij in heftige bewoordingen aangaf dat Christendom en Islam niets met elkaar te maken hebben. Juist de felle bewoordingen maakten zijn preek hoogst indringend. In Bremen kwam toen een tegenbeweging op gang die zich verzette tegen zijn gedachtegoed. "Bremen ist bunt", zo liet heel de geestelijkheid van de stad in een groot spandoek weten. Daaruit blijkt dat veel christenen de Islam omarmen. Er bestaan nog steeds goede contacten met Ds. Latzel; ik ben zelf met enkele andere broeders twee keer in Bremen geweest en hij heeft in Nederland op twee locaties gesproken. Toen reeds bleek hoe belangrijk de zaak is.

Ds. Sonneveld geeft eveneens duidelijk aan dat de Islam stoelt op een andere wortel. De bekende tekst uit Gen. 17:18 komt in zijn betoog ook ter sprake: "Och, dat Ismael mocht leven voor Uw aangezicht". Hoewel Abraham op dat moment al zijn verlangen zette op Ismael, ging de Heere daar niet in mee. De Heere handhaafde Zijn voornemen dat Izak de zoon der belofte zou zijn en niet Ismael. Deze tekst zouden we, in een ander licht, een echt "Kohlbruggiaanse" tekst kunnen noemen. Deze geeft bij deze plaats immers aan dat Abraham hier vast houdt aan de wet, aan de werken der wet, aan het eigen vleeselijke denken. Abraham toont hier naar veler verklaring eigenlijk geen behoefte te hebben aan de beloften van het Evangelie. Hij heeft geen Christus nodig om hem te redden. Ten diepste heeft hij wel genoeg aan zijn eigen werken, want Ismael kwam immers in leven door ongelof en verwerping van Gods belofte. Abraham beleefde hier een moment van zwakte en ongelof; hij toont hoezeer ook levendgemaakte zondaren nog kunnen blijven vasthouden aan de wet.

Zo is dit woord geestelijk diep ontdekkend en leert het ons hoezeer wij allen vasthouden aan het eigen doen. Terecht echter wordt dit woord ook in verband gebracht met de Islam. Er is wel leven en er is wel een levensmogelijkheid voor Ismael, maar Izak en Izaks God vooral hebben alle prioriteit. Ds. Sonneveld geeft, als ik hem goed begrijp, ook aan dat de overheid faalt in haar aanpak van het vluchtelingenprobleem. Het is onvoorstelbaar dat de regeringen het probleem en het gevaar van de Islam niet echt onder ogen willen zien. Ik wil niet beweren dat dit alleen verwijtbaar is aan de Nederlandse regering. Deze zit ingeklemd in het beleid van de EU.

Naar mijn gedachte wordt dat gevaar ook onder ons te weinig erkend. In mijn woonplaats is een AZC gevestigd. Dagelijks kom ik bewoners daarvan tegen. Deze mensen geven geen enkele hinder en zij geven ook absoluut geen problemen. Maar het kan niet anders: vanwege het feit, dat zij geen werk hebben en daaronder te lijden hebben, groeit er

onbehagen en onrust vanwege deze toestand. Deze onrust wordt mede veroorzaakt door het feit dat Moslims stammen uit een andere cultuur. Zou er één procent potentiële terroristen leven of gevormd worden, dan zijn de gevolgen niet te overzien. Dat wordt onvoldoende ingezien. Hoezeer heeft Luther gevreesd voor de Turken, die bijna Europa zouden zijn binnengevallen. Wat toen niet gelukt is, gaat nu wel gebeuren. Via de vluchtelingenstromen wordt de wereld overspoeld door de Islam. In ieder geval is het gevaar groot dat dit gaat gebeuren. Deze ontwikkeling neemt eschatologische vormen aan. Voor dat gevaar is de massa blind.

Nu is er ook een andere kant en die mogen we niet over het hoofd zien. Ik wil graag onderstrepen wat Ds. Sonneveld daarover opmerkt. Nu de feiten eenmaal zo liggen, moeten we wel beseffen dat we een roeping hebben ten aanzien van vluchtelingen. Recente berichtgeving liet weten dat er een aanzienlijk aantal Moslims christen wordt. Dat is dan voor ons wel een uitnodiging om ons met hen in te laten. Er is geen verhindering dat Ismael mag leven "voor Gods aangezicht". We moeten toch erkennen dat deze mensen in grote nood zijn. Ontheemd en vervreemd van de eigen wortels voelen velen zich vreemd in het Westen. Ik merk soms aan hun gang op dat ze verlegen zijn met hun positie. Misschien voelen ze zichzelf ook wel indringers en "allochtonen". Bewogenheid moet onze omgang met hen typeren. We kunnen hier wel spreken van een tweesporenbeleid. Enerzijds het beseffen dat hun plaats niet hier is, maar anderzijds de roeping, nu zij hier eenmaal zijn, hen tegemoet te treden vanuit de bereidheid van het Evangelie. Er kunnen kansen liggen voor allerlei kerkelijke organisaties.

Er is de laatste tijd geschreven over het toelatingsbeleid op Reformatorische scholen. Het is onwenselijk als allerlei onkerkelijken de weg zoeken naar ons onderwijs. Niet omdat deze mensen minder zijn, maar meer omdat daardoor de eigen identiteit aangetast wordt. Maar dat gevaar is minder aanwezig als we het hebben over Moslimkinderen. Hun standaarden staan zo ver bij ons vandaan dat beïnvloeding van die kant wellicht minder gevreesd hoeft te worden. Het lijkt dan juist wel heel mooi, dat onze overtuiging via het onderwijs deze jeugd bereiken kan. In sterkere mate geldt dat ook voor onze kerkelijke gemeenten. Er bestaan binnen onze kerken allerlei ICF gemeenten, kerken die tegemoet willen komen aan allerlei wereldburgers. Ik zou ervoor pleiten dat onze gemeenten hun eigen stijl gewoon behouden, met tegelijkertijd een open en uitnodigende houding naar Moslims en christenen uit de Azc's. Vooral ook christenen, want deze hebben het hier moeilijker dan Moslims.

Moge de Geest van Pinksteren ons de beleving geven van de 87 psalm, waar de geboorte van heidenen gemeld en bezongen wordt binnen het Jeruzalem Gods.

Laat u met God verzoenen! (7)

Denken we na over het wonder van de verzoening tussen de heilige God en de schuldige mens, dan willen we niet verzuimen om te luisteren naar wat de apostel Paulus dienaangaande schreef aan de gemeente van Korinthe. Het is in zijn brief die bij ons bekend staat als de tweede aan die gemeente. Maar naar alle waarschijnlijkheid is het op z'n minst zijn vierde schrijven aan de Korintheïers. Er heerst spanning tussen de gemeente en de apostel. En dat, terwijl Paulus zich bijzonder beijverd heeft voor die gemeente. Hij weet ook van de wonderen van Gods genade in Korinthe. Bij alle moeite die er is, schrijft de apostel daar onbevangen over. "Onze hoop van u is vast!", zo schrijft hij. "Gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden, zo hebt gij ook gemeenschap aan de vertroosting" [1: 7].

In het begin van hoofdstuk 5 schrijft Paulus vrijmoedig over zijn persoonlijke hoop. "Wij hebben altijd goede moed!" Jawel, zijn aardse tenthuis zal spoedig worden afgebroken. Maar daar staat iets tegenover: hij heeft een vast gebouw van God. Zulk een huis dat niet met handen is gemaakt, maar dat eeuwig in de hemelen is. Hij is zeer begerig om daarin zijn intrek te mogen nemen. De weg daarheen is er echter wel één die loopt langs de rechterstoel van Christus. En daaraan zal niemand ontkomen [5: 10]. We voelen al lezende het gewicht dat Paulus op deze boodschap legt.

Dat is ook het moment waarop de apostel nu schrijven gaat over wat hem drijft in zijn prediking. Het heeft alles met die rechterstoel te maken! Die prediking noemt hij verderop: de bediening der verzoening [5: 18]. Die bediening is hem als apostel van Godswege in handen gegeven. God Zelf heeft het Woord der verzoening in hem gelegd [5: 19]. Het is hem als het ware op zijn hart geklonken. De verkondiging van het Evangelie is het middel bij uitstek

door middel waarvan de Heere verzoening bewerkt. Het instrument dus dat een verloren mens redden kan van het verderf. Dat hem maakt van een verloren tot één die behouden wordt; van iemand die in een onverzonde staat met God leeft tot een mens voor wie het in de verhouding tot zijn Schepper vlak wordt. Ten gevolge waarvan deze de rechterstoel passeren kan zonder veroordeeld te worden. Dus van een uitermate groot belang. De apostel beseft dat gewicht terdege.

Twee drijfveren noemt de apostel nu die hem bewegen om de zaak van de verzoening met klem te prediken. Het eerste motief is, wat hij omschrijft als: *wetende de schrik des Heeren* [5: 11]. Met andere woorden: wetende hoezeer de Heere te vrezen is! De apostel preekt Christus in het besef dat het oordeel aanstaande is. De mensen moeten gereed zijn om de heilige God te ontmoeten. En daartoe is verzoening nodig. Heel persoonlijk. De apostel voegt er nog aan toe dat dit niet betekent dat hij zichzelf bij de Korintheïers aanprijst. Laat dat maar zitten... Wanneer ze dan niet veel waardering voor zijn persoon hebben, als ze het dan maar hebben voor zijn boodschap. Want die is van het allergrootste belang.

De schrik des Heeren, die drijft hem. Maar die wordt gedragen door nog een andere aandrift. *"De liefde van Christus dringt ons!"* [5: 14]. Er is een kracht die hem voortdrijft. Paulus bedoelt: die heeft mij in haar greep, die houdt mij stevig vast, die beheerst mij helemaal. De kracht van de liefde. Welke liefde bedoelt hij? Het is de liefde die Christus voor zondaren heeft. Het is de liefde die van Boven komt. De liefde die in zijn eigen hart is uitgestort, door de Heilige Geest die hem is gegeven [Rom. 5: 5]. Jawel, ook de apostel op zijn beurt heeft lief, heeft Christus en Zijn waarheid lief. Maar de liefde tot Christus is vrucht van de liefde van Christus. En om die laatste gaat het

hier vooral. Paulus is ervan overtuigd: dat God zondaren met Zich verzoent, komt voort uit de deugd van Zijn liefde.

De liefde van Christus – ja, de liefde van de drie-enige God – gaat aan al het onze vooral. Er is sprake van eeuwige liefde. Liefde van vóór de grondlegging der wereld. Daarvan spreekt de apostel ook in dit gedeelte. "God was in Christus de wereld met zichzelf verzoenende..." zo schrijft hij [5: 19]. "Al deze dingen zijn uit God!" [5: 18]. Er is sprake van pure genade in de ontferming van God over deze verloren wereld. Het is alles in en door Christus. Het heilsplan van God met de verloren mens bevat: verzoening! Verzoening door het bloed van Christus. Verzoening van schuldige zondaren met een heilige God, *"... hun zonden hun niet toerekenende"* [5: 19]. Wat een eeuwig wonder! Calvijn schrijft bij deze plaats: "Paulus heeft dit daarom uitgedrukt, opdat wij leren met Christus alleen tevreden te zijn. Opdat wij in Hem ook God de Vader vinden, gelijk Hij in der waarheid Zichzelf ons door Christus gemeen maakt. Zo is dan dit zoveel, als hij zei: toen God ver van ons was, is Hij in Christus ons nabij gekomen. En alzo is Christus ons de ware Immanuël geworden. Zijn komst is een nadering van God tot de mensen geweest."

Nu trekt de apostel de registers van het evangelie-orgel helemaal open. Zeer vrijmoedig, uiterst ruimhartig en met grote klem, bijna op het onbescheiden af wat hemzelf betreft, durft hij het neer te pennen (ik citeer nu letterlijk uit het Grieks): "Ter wille van Christus dan treden wij op als gezant, alsof God is oproepende door middel van ons: wij smeken ter wille van Christus: wordt verzoend met God!" [5: 20].

J.M.J. Kieviet

De koperen slang.

Deze keer eens iets naar aanleiding van een discussie op de Bijbelkring over de geschiedenis van de koperen slang en de vraag of die slang nu het redmiddel voor de gebeten Israëlieten was.

De Heere strafte Israel met vurige slangen toen zij (opnieuw) murmureerden en tegen Hem opstonden. Velen werden gebeten door die giftige slangen en vonden de dood. Daarop verootmoedigde het volk zich voor de Heere. Mozes trad weer op als voorbidder en werd door de Heere verhoord. Hij moest een koperen slang maken en bevestigen op een lange staak en die staak midden in het legerkamp oprichten. De Heere beloofde dat Hij de door de slangen gebeten mensen zou redden van de dood, als zij vanaf hun plaats zouden opzien naar die koperen slang. De Heere gaf dus een redmiddel. Maar die slang was slechts een dood, koperen ding. Dat dode ding kon geen mens redden natuurlijk. Het kwam aan op het geloof in het beloftewoord. Zo was het toen en zo is het nu. Een ieder die in het geloof zou vasthouden aan het beloftewoord van de Heere, en zo op de slang zou zien, zou door de Heere genezen worden. Wie het woord van de Heere niet geloofde en het onzin vond dat je van een dodelijke slangenbeet genezen kon, ook al keek hij op naar die koperen slang, die werd natuurlijk niet genezen. Het kwam aan op een gelovig zien. Maar wat is dat: in het geloof op het redmiddel zien? Dat is ook geloven dat je de dood verdiend hebt. Wie gelooft dat hij de dood verdiend heeft, belijdt dat ook voor de Heere. Die dreigende dood was niet een toevalig ongeluk, maar een straf van de Heere op hun zonden. En wie dat beseften grepen het redmiddel gelovig aan.

En opnieuw, zoals het toen was, zo is het nu ook. Wie vlucht er in het geloof tot HET redmiddel, het kruis van de Heere Jezus? Gezonde mensen hebben de Medicijnmeester niet van node. Maar al wie in het geloof op het kruis mag zien, zal door de Heere gered worden. Om dat zien? Op grond van het geloof? Nee, alleen vanwege de belofte, vanwege de belovende God.

Wie werden er in de woestijn genezen? Allen, die gebeten waren? De bijbel zegt: en het zal geschieden dat al wie gebeten is, ALS HIJ DE SLANG AANZIET, zo zal hij leven. En dat woord: aanzien, betekent een gelovig zien. Zo zegt de Heere Jezus het ook als Hij la-

ter over deze geschiedenis begint: Alzo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft... Later zou blijken dat men in Israel met die koperen slang afgoderij ging bedrijven. Alsof dat koperen dier enige macht zou hebben, wat een dwaasheid. Koning Hizkia heeft daarop de slang vernietigd: het is niets, zei hij: Nehustan. Maar dat kan van het Woord van God niet gezegd worden. Dat Woord is niet niets, maar alles. Gelukkig de mens die zich in leven en sterven vast leert houden aan de belovende God. Die zal nooit beschaamd uitkomen. Hij die de koperen slang aanbad bedreef pure afgoderij. Maar wie de verhoogde Christus aanbidt, verhoogt Hem en is gered!

K. Hoefnagel

BOEKBESPREKINGEN

Lessen in geloof

De schrijver van de Hebreeënbrieff toont zijn lezers een indrukwekkende galerij met portretten van “de ouden”. Met dezen bedoelt hij de gelovigen die leefden tijdens de oude bedeling. Wat kenmerkt hen? “Deze allen hebben door het geloof getuigenis gehad.”

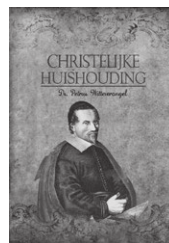
[Hebr. 11: 39]. Ze leefden door het geloof in

Gods beloften. Ze hielden vast aan de Heere en Zijn Woord, “als ziende de Onzienlijke.” Ze gingen hun weg door het geloof, dat het Woord van de Heere betrouwbaar acht. In de opsomming van hun namen en wat van hen te zeggen is, neemt vooral Abraham een beduidende plaats in. Abraham en ook Sara, zijn vrouw, waren in de dingen van het geloof een voorbeeld. Niet zonder reden noemen we Abraham wel de vader der gelovigen. Zij waren gasten en vreemdelingen op de aarde. “Die zulke dingen zeggen, betonen klaarkijk dat zij een vaderland zoeken.” [Hebr. 11: 14].

Over Abraham, die eerst Abram heette, zijn al heel wat boeken geschreven. Op mijn eigen boekenplank zie ik titels als “De man uit Ur”, “Abraham, vader en vriend” en “Abraham, de vriend Gods”. Die laatste is wel een heel dikke pil. In die rij van Abraham-boeken heeft zich enkele weken geleden een nieuwe publicatie gevoegd. Het is een bescheiden boekje met een kleurige omslag. De schrijver is ds. P. den Butter. Van zijn hand verschijnt de laatste jaren boek na boek. Naar aanleiding van één van zijn vorige boeken schreef een recensent: “Dit boek is vrucht van een leven lang omgaan met de Schriften en van de verkondiging van de volle raad van God.” Me dunkt, hetzelfde geldt van dit pareltje. Studeren in de Schriften en de opgedolven schatten ten nutte maken in prediking en publicaties, dat ligt op het hart van deze dienaar van het Woord. We mogen er ook in dit boekje weer van profiteren.

De profeet Jesaja roept het volk van Juda op enig moment op om eens aandachtig te zien naar het leven van hun voorvader: “Aanschouwt Abraham, ulieder vader, en Sara, die ulieden gebaard heeft” [Jes. 51: 2]. Wel, zoiets gebeurt in dit boekje. De schrijver richt zijn blik op een bepaald aspect van wat de Heere ons in zijn Woord zegt over die twee: Abra(ha)m en Sara(i). In het spoor dat de schrijver van de Hebreeënbrieff eerder trok dus. De vijftientwintig hoofdstukjes zijn even zovele close-ups van het geloofsleven van die twee. Hun hoogte- en dieptepunten, hun beproeving en hun overwinning. Elk hoofdstukje besluit met een concrete les voor nu. Neem en lees!

N.a.v.: Ds. P. den Butter, Lessen in geloof. Momenten uit het leven van Abraham en Sara. Uitgeverij Den Hertog te Houten. Hard cover. 114 pag. ISBN 9-789033-128-325. Prijs € 14,50.

Ds. Petrus Wittewrongel, Christelijke huishouding, gebonden, 629 blz., € 39,80, Uitgave Landelijke Stichting ter bevordering van de Staatkundig Gereformeerde beginselen te Wijk en Aalburg, tel. 0418-671790 (b.g.g.: 0416-693844), e-mail; inhetspoor@kliksafe.nl. Niet verkrijgbaar via de boekhandel, ISBN 978-90-77530-11-5. Deel 5. De totaal prijs van de complete serie is € 199,-.

De Amsterdamse predikant en nadere reformator ds. Petrus Wittewrongel (1609-1662) voltooide in 1661 zijn veelomvattend tweedelig handboek voor een gereformeerde gezinsopvoeding en gezinsreformatie. Hij beoogde met zijn schrijven de huisgezinnen om te vormen tot ware kerken in het klein en om leer en leven in overeenstemming met elkaar te brengen, opdat Gods Naam verhoogd en van kind tot kind voortgeplant zou worden en de huisgezinnen een zoutend zout in kerk, staat en maatschappij zouden mogen zijn. Ds. Wittewrongel beroept zich niet op zijn eigen mening, maar hij beroept zich steeds opnieuw op Gods Woord. Het is een goede zaak dat dit werk opnieuw is uitgegeven en gelezen wordt. Het is in de hedendaagse taal overgebracht door dr. J.A. Bunt en is gecorrigeerd door de neerlandicus R. Mulder. Het vijfde deel bevat een ‘Woord vooraf’ van ds. K. Visser. Daarin schrijft hij over reformatie in het gezin van Jakob. Laat Gods Woord spreken in uw gezin. We lezen in Genesis 35 hoe de HEERE Zijn zegen aan Jakob geeft. Ook wij hebben een wederkeer tot God en Zijn Woord nodig. Iets uit dit vijfde en laatste deel willen we aan u doorgeven. Wittewrongel schrijft bijvoorbeeld over het zingen van de Psalmen in de Christelijke huisgezinnen. Op de blz. 77 en 78 lezen we dat de eerste Christenen heel vaak psalmen zongen. “De kerkelijke geschiedenissen geven ons overal te kennen dat de Christenen zo op het zingen van Davids psalmen gesteld zijn geweest dat zij hun dagelijks handwerk zolang daarom opgeschort of ook wel onder hun werk dat zij in handen hadden, een psalm met bijzondere aandoening tot God gezongen hebben. Zij verhalen ons hoe zij in hun wijngaarden, op hun weg of achter de ploeg en bij andere zich voordoende gelegenheden daar zeer tot hun vermaak mee bezig zijn geweest, met hoeveel gevaren zij ook dit hebben volbracht. Zij hebben zich dan ook niet ontzien om Davids psalmen openlijk te zingen, wanneer zij onder de zwaarste tirannie en vervolgingen van de heidense keizers hebben moeten zuchten.” Laten wij ook in onze gezinnen de psalmen blijven zingen of hiermee beginnen. We besluiten met enkele woorden uit het slot van het boek van Wittewrongel: “Gelukkig zouden alle Christelijke huisvaders en huismoeders en alle huisgenoten zijn die hetgeen wij hun hebben voorgehouden, op gepaste wijze in aanmerking zouden nemen en in het werk stellen.” Wittewrongel schrijft, en dat geldt ook onze tijd, dat de Heere onze God en de God van onze huisgezinnen en geslachten wil zijn. Registers achterin het vijfde deel vergemakkelijken het gebruik van het werk van Wittewrongel.

Dr. P. van Ruitenburch, Goede belijdenis, gebonden, 71 blz., € 10,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2830-1.

In dit boekje laat ds. P. van Ruitenburch (predikant Gereformeerde Gemeente, Chilliwack B.C. Canada) zien wat belijden

is. Belijden is in de oorspronkelijke taal van het Nieuwe Testament 'nazeggen'. In het voorwoord staat; "Nazeggen van de leer, Christus nazeggen, voor Hem uitkomen." Tweeëndertig overdenkingen zijn opgenomen. "De stukjes zijn bedoeld als aanzet om ons te bezinnen op hoe, wat en wanneer we belijden en ook hoe de Heere deze belijdenis werkt." We nemen over wat geschreven staat op blz. 60 "Mij belijden voor de mensen. Vrienden zouden om de paar weken elkaar enkele vragen kunnen stellen: heb je trouw je Bijbel gelezen, heb je werk gemaakt van je gebed, heb je hard tegen je boezemzonde gestreden, heb je van Christus getuigd? Over het laatste gaat het nu. Spreken we goed van God, van Zijn Woord, van Christus? Belijden we Hem voor de mensen? Dat is moeilijker dan aan het Avondmaal gaan. Aan het Avondmaal deelnemen is ook Christus voor de mensen belijden, en Gods kinderen kunnen mensenvrees hebben. Maar Gods Zoon belijden buiten eigen kring, onder medestudenten, collega's of burens, is vaak een aantal graden moeilijker, denk ik. Je wordt uitgelachen, bespottelijk gemaakt, je gaat misschien de gevangenis in. In dat verband zei Christus dat we Zijn Naam moeten belijden. Lees Mattheüs 10 maar. Wat laten we soms mooie gelegenheden voorbijgaan, wat is het makkelijk om je mond te houden en een excuus te vinden. Als Gods eer maar zwaarder zou wegen. We zouden branden van ijver omdat God het zo waard is om door iedereen gediend te worden. Heeft Hij niet alles geschapen om Zijns Zelfs wil? Wat gunnen we God weinig! Dachten we ook maar meer aan het feit dat we schepselen voor de eeuwigheid zijn. Niemands ziel zal ooit nog sterven, ieders lichaam wordt opgewekt. Voelen we ons dan niet verplicht Zijn Naam te belijden? De Heere Jezus zei het wel scherp. Wie Hem niet belijdt voor de mensen, belijdt Hij niet voor Zijn Vader! Onze zaligheid blijkt ervan af te hangen. Ik denk dat de Heere Jezus bedoelt dat de liefde gemist wordt als je je mond kunt houden. Wie Hem niet belijdt, heeft het nog niet begrepen. En als je zelf niet oprecht in Christus gelooft, als je Hem niet kent? Mag je Hem dan toch belijden? Wat een vraag! In feite vraag je of je nog onbekeerd mag blijven. Gevaarlijk om persoonlijke bekering te parkeren."

Dr. B.J. van Boven en ds. A. Verschuure, Belijdenis doen, maar hoe? Gebonden, 131 blz., € 12,50 (na 1 juni 17,50), Uitgeverij 'de Ramshoorn' Goes, ISBN 978-94-6115-1018.

In deze tijd van het kerkelijke jaar doen veel catechisanten belijdenis des geloofs. In het boek geschreven door ds.

B.J. van Boven en ds. A. Verschuure, beide predikant in de Gereformeerde Gemeenten, zijn zes preken opgenomen die

gericht zijn op jonge mensen die zich voorbereiden op het doen van belijdenis des geloofs of die dit hebben gedaan. Ter kennisname citeren we uit de toepassing van de derde preek die gaat over Romeinen 12:2 'En wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welbehagende en volmaakte wil van God is.' "Gemeente, lieve, onbekeerde medereiziger, hoe staat het in uw leven? Bent u de wereld gelijkvormig? Wil je de wereld graag dienen, met een belijdenis in je mond? Is dat wat je wil? Catechisanten, word je de wereld gelijkvormig en ga je toch mee in het patroon van de wereld? Wat zal het Woord dan tegen ons getuigen in die grote dag der dagen. De Heere heeft Zijn Woord aan je hart gelegd: 'En wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welbehagende wil van God is.' Waarom doet de Heere dit? Hij zegt: 'Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?' (Ezech. 33:11). Zoekt de HEERE, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is' (Jes. 53:6). De kostbare genadetijd is zomaar voorbij. Wat is er veel gebeurd. Wat heeft de Heere gesproken. We hebben bij graven gestaan van ouderen en van pasgeboren kinderen. De Heere snijdt de bloem van het veld af en hij is er niet meer. Je hebt maar één ding nodig: dat je vernieuwd bent van gemoed. En u, die door onweder voortgedreven wordt en zo vaak de weg niet weet. Ach, bedel maar om de wil van God. Bedel maar om de kennis van God, om de verlichting van het verstand in de kennis van God en uzelf en van die dierbare verbondsmiddelaar. Bedel maar om onderwijs. Volk des Heeren, een vreemdeling, dat heeft de Heere u gemaakt. Een boeteling, dat heeft de Heere u gemaakt. En een smekeling, dat heeft de Heere u ook gemaakt. En dan maar nooit verder te kunnen komen, dan een vreemdeling, een boeteling, een smekeling aan de troon der genade. Luister eens: Totdat de Heere de vreemdelingen

- NIEUWE UITGAVEN -

**DR. P. DEN BUTTER
Lessen in geloof**

Momenten uit het leven van Abraham en Sara. Gods Woord geeft van hen een levendig portret. De auteur nodigt ons uit dit portret nauwkeurig te bekijken.
gebonden | 33128325
114 blz. | € 14,50

**DR. J. WESTERINK
Jozef**

Dienen in Gods opdracht.
In dit tweede deel over Jozef zien we hem heel duidelijk als een type van Christus. Hij is de behouder van het volk.
gebonden | 33128158
142 blz. | € 14,50

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

Den Hertog uitgeverij

Elzenkade 6 - Houten
Tel. (030) 637 34 34
Info: www.uitgeverijdenhertog.nl

thuis haalt. Totdat hij de boetelingen indraagt. Totdat hij de smekelingen opneemt om hen voor eeuwig die erfenis te geven, die wacht voor al degenen die vernieuwd werden van gemoed. Dan zal Gods wil volkomen zijn vervuld. En wat is Zijn wil? 'Vader, Ik wil, dat die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt.' Dan zal de vernieuwing volkomen af zijn. Dan zullen ze thuis komen. En die heimwee hebben, volk des Heeren, die komen thuis."

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
--	--	---------------------------------------

H. de Jongh

D.D.E. Meliester

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 16 mei 2017. Kopij graag binnen donderdag 4 mei.

Ontmoetingsdag Bewaar het Pand

Zaterdag 22 april 2017 werd in de CGK van Werkendam onze ontmoetingsdag gehouden. Er werd op diverse manieren aandacht besteed aan de Reformatie. Het was een goede dag. Het Woord mocht spreken en vele bekenden hebben elkaar weer ontmoet en gesproken.

Kerkhistorische wandeling Middelburg

D.V. vrijdag 26 mei aanvang 15.00 uur bij het oude stadhuis op de Markt. Aanmelding: P.C. Beeke, p.c.beeke@klikSAFE.nl / 0118-833828

CGK Kerkendag

D.V. vrijdag 26 mei op Urk. Er zullen workshops, forums en een mini-expositie gehouden worden over '125 jaar CGK'. Voor meer info <http://www.cgk.kerkendag.nl/>

Pinksterappel

D.V. maandag 5 juni, 2e Pinksterdag, sprekers; ds. W.A. Capellen en ds. M.J. Kater, Grote Kerk Weesp. Nadere informatie www.pinksterappel.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand**.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E.a.vanheteren@klikSAFE.nl

ABONNEMENTEN

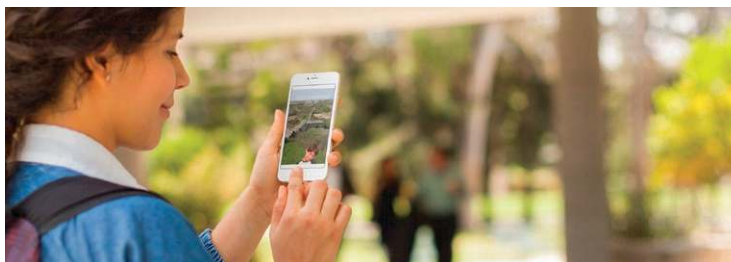
P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E.pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 24,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 25,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

**ONLINE
CHRISTELIJKE LUISTERBOEKEN**

VRAAG GRATIS DEMO AAN OP WWW.LUISTERCLUB.NL

**ONTVANG GRATIS
EEN HERDENKINGSBOEK
VAN DE HEIDELBERGSE
CATECHISMUS!**

Bent u nog geen nieuwsbrieflezer of donateur van onze Stichting? Meld u aan via www.svvhed.org en ontvang dit geschenk!

Of bel voor informatie en/of presentatie
01 80 51 08 90.

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

Driestar hogeschool
Driestar educatief

#datisdriestar

**STUDEREN WORDT
LEUK ALS DE THEORIE
OP Z'N PLEK VALT.**

Marloes de Vreugd, deeltijdstudent pedagogiek

**OPEN
AVONDEN**

9 mei
• pabo deeltijd
• pedagogiek

18 mei
• leraar voortgezet onderwijs
• masters

www.driestar-hogeschool.nl